

Türk Loydu Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı ve Piri Reis Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sayın Oral Erdoğan,
İSU Genel Müdürü Sayın Ali Sağlık,
Değerli Meclis Üyeleri ve Meslek Komitesi Başkanları,
Saygıdeğer Basın Mensupları ve Katılımcılar,

Eylül ayı Meclis Toplantımıza hoş geldiniz diyor, KSO Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama her ay olduğu gibi, ekonomik verileri kısaca değerlendirerek başlamak istiyorum.

2024 Yılı II. çeyrek büyüme oranımız → % + 2,5

Sıkılaştırmanın etkisiyle büyüme ivmesinin yavaşladığını görüyoruz.

GSYH	2024 Yılı II.Çeyrek
	Büyüme Oranı (%)
Gayrisafi yurt içi hasıla	2,5
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	3,7
Sanayi	-1,8
İmalat sanayi	-2,9
İnşaat	6,5
Hizmetler	2,9
Yerleşik hanehalklarının tüketimi	1,6
Devletin nihai tüketim harcamaları	0,7
Gayrisafi sabit sermaye oluşumu (yatırımlar)	0,5
Makine ve Teçhizat Yatırımları	-5,6
İnşaat Yatırımları	8,0
Mal ve hizmet ihracatı	0,0
(Eksi) Mal ve hizmet ithalatı	-5,7

Açıklanan verilerin detaylarına baktığımızda;

Harcamalarda yavaşlama, sanayide daralma, ihracat ve yatırımlarda ivme kaybı olduğunu görüyoruz.

İnşaat, deprem bölgesindeki yenilenme çalışmaları nedeniyle büyümesini sürdüren sektör.

2022'nin son çeyreğinden bu yana ilk kez yüzde 0,5 artan yatırımlarda; inşaat yatırımları yüzde 8 büyürken, makine teçhizat yatırımları yüzde 5,6 daraldı.

İhracatın yatay kaldığı ve ithalatta da yavaşlamayla net dış ticaret, ekonomiye pozitif katkı sağladı.

Önümüzdeki dönemde arzumuz ihracatın büyümeye katkısının artması yönünde.

Ağustos ayında;

İhracat → 22 milyar 63 milyon dolar (% + 2,4) (en yüksek ağustos)

En fazla ihracat yaptığımız ilk beş ülke;

*Almanya → 1 milyar 674 milyon dolar (% -6,0)

*ABD → 1 milyar 338 milyon dolar (% 1,3)

*İngiltere → 1 milyar 169 milyon dolar (% 10,3)

*İrak → 1 milyar 123 milyon dolar (% 3,2)

*BAE → 1 milyar 38 milyon dolar (% 65,3)

İthalat → 26 milyar 991 milyon dolar (% - 10,8)

*Yatırım (Sermaye) malları → 4,03 milyar dolar (% - 10,7)

*Hammadde (Ara mallar) → 18,76 milyar dolar (% - 13,1)

*Tüketim malları → 4,18 milyar dolar (% + 1,1)

En fazla ithalat yaptığımız ülkeler;

*Çin → 4 milyar 21 milyon dolar (% + 4,9)

*Rusya → 3 milyar 358 milyon dolar (% + 0,6)

*Almanya → 2 milyar 46 milyon dolar (% - 19,9)

*ABD → 1 milyar 342 milyon dolar (% - 7,2)

*İtalya → 1 milyar 322 milyon dolar (% + 8,7)

Dış ticaret açığı → 4 milyar 928 milyon dolar (% - 43,4)

Kocaeli Gümrüklerinden aldığımız verilere göre ağustos ayında Kocaeli'den gerçekleşen;

*İhracat → 3 milyar 268 milyon dolar (% + 10,2)

*İthalat → 6 milyar 340 milyon dolar (% - 6,6)

İlk sekiz aylık döneme baktığımızda;

*İhracat → 26 milyar 612 milyon dolar (% + 6,5)

*İthalat → 51 milyar 776 milyon dolar (% - 4,2)

Ticaret Bakanlığı'nın, firmaların üretim yerleri esas alınarak hesaplanan ihracat istatistiklerinin ağustos verilerine baktığımızda;

İstanbul → 4 milyar 781 milyon dolar (% - 6,41)

Kocaeli → 2 milyar 833 milyon dolar (% + 20,26)

İzmir → 1 milyar 908 milyon dolar (% - 9,52)

Bursa → 1 milyar 291 milyon dolar (% - 11,77)

Tekirdağ → 1 milyar 164 milyon dolar (% + 2,13)

İlimiz; ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre, ihracatta yüzde 20,26'lık artış oranı ile en fazla artış gerçekleştiren il oldu.

Geçen yılın aynı ayına göre ihracatını 477 milyon dolar arttırdı.

(Ağustos 2013 → 2 milyar 356 milyon / Ağustos 2024 → 2 milyar 833 milyon)

İlimizin bu başarısına katkı sağlayan tüm ihracatçılarımızı kutluyoruz.

Temmuz ayında yıllık Cari Açık → 19 milyar 85 milyon dolar.

Aylık → 566 milyon dolar fazla

Yıllık açığındaki 5,9 milyar dolarlık iyileşmede, dış ticaret açığındaki düşüş ve turizm gelirlerindeki artış etkili.

Dış ticaret açığı → 5,1 milyar dolar (2023 → 10,8 milyar dolar idi)

Hizmetler dengesi → 6,9 milyar dolar (2023 → 6,1 milyar dolar idi)

Ağustos'ta da dış ticaret açığındaki gerilemenin cari açığa yansıtılacağını, turizm gelirlerinin de katkısıyla yıllık açığındaki gerilemenin devam edeceğini söyleyebiliriz.

Enflasyon verilerine baktığımızda ağustos ayında;

TÜFE → % 51,97 (aylık → % 2,47)

ÜFE → % 35,75 (aylık → % 1,68)

ÜFE bazlı reel efektif döviz kuru (ağustos) → 92,75

Endeksin 100 olması durumunda dolar ağustos ayında → 39,5360 TL

Ağustos dolar → 33,5706

Dolar bugün → 34,10 TL

Sanayi Üretimi (temmuz-yıllık) → % - 3,9

Aylık → % + 0,4

Alınan tedbirlerin etkisiyle üretimde daralmaların görülebileceğini tahmin ediyorduk.

Sektörler;

	Yıllık Artış (%)	Aylık Artış (%)
Toplam Sanayi	- 3,9	+ 0,4
Madencilik ve Taşocakçılığı	3,3	2,1
İmalat Sanayi	-5,1	0,5
Elektrik, Gaz Buhar	8,2	-1,9
Ara Mali	-4,3	1,7
Enerji	8,8	-1,0
Sermaye Mali	-8,1	-4,1
Yüksek teknoloji	-20,2	-7,9

Aylık değişimlerden ziyade yıllık değişimlere baktığımızda;

Madencilik ve taş ocakçılığı, elektrik, gaz, buhar ve enerji sektörü dışındaki sektörlerde gerilemeler var.

Sermaye malları ve yüksek teknolojili ürünlerdeki gerilemeleri, katma değerli üretim ve geleceğe yönelik yatırım ve büyüme açısından önemsiyoruz.

Önümüzdeki aylarda üretimde toparlanmalar görebilmeyi temenni ediyoruz. Ancak sıkılaştırma tedbirleri kapsamında yavaşlamalar beklenebileceğini söyleyebiliriz.

Ağustos ayı kapasite kullanım oranı;

*Türkiye → yüzde 75,4

(Geçen yıla göre 0,7 puan / Temmuz ayına göre 0,5 puan azaldı.)

*Kocaeli → yüzde 71,0

(Geçen yıla göre 0,4 puan arttı. / Temmuz ayına göre 0,6 puan geriledi.)

İşsizlik oranı (temmuz) → yüzde 8,8

(Geçen yılın aynı ayına göre 0,5 puan / Bir önceki aya göre 0,4 puan geriledi.)

Haziran'dan temmuza;

Çalışabilir Nüfus → 36 bin kişi arttı.

İşgücüne katılanlar → 123 bin kişi arttı.

İstihdam edilenler → 235 bin kişi arttı.

Temmuz itibariyle toplam istihdam sayısı → **32 milyon 712 bin kişi**.

(Haziran 2024 → 32 milyon 477 bin kişi. *Revize öncesi → 32 milyon 522 bin kişi idi.*)

Bütçe (Ağustos) → 129 milyar 594 milyon TL açık verdi.

*Gelirler → 690,72 milyar TL (+ %12,5)

*Giderler → 820,31 milyar TL (+ %45,8)

*Ocak- Ağustos bütçe açığı → 973,55 milyar TL

Gelirler alt kalemleri;

Vergi gelirleri → 576,70 milyar TL (+ %6,2)

Vergi gelirlerinin alt kalemleri;

-Dahilde alınan Mal ve Hizmet Vergileri → 256,35 milyar TL (+ % 49,1)

-ÖTV → 128,20 milyar TL (+ % 23,2)

-İthalden alınan KDV → 109,53 milyar TL (+ % 12,2)

(İthalat azaldığı için bu kalemlerdeki artış oranları da azaldı.)

Giderler alt kalemleri;

-Cari Transferler → 301,92 milyar TL (+ %61,5)

-Personel Giderleri → 229,72 milyar TL (+ %77,7)

-Sermaye Giderleri → 75,92 milyar TL (+ %106,5) (en yüksek artış, deprem harcamaları)

-Faiz Giderleri → 97,04 milyar TL (+%11,4)

Değerli Üyeler,

Bildiğiniz gibi 5 Eylül tarihinde 2025-2027 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program açıklandı.

Programda; enflasyonda yukarı yönlü, büyümede ise aşağı yönlü bir revize yapıldı.

Buna göre, 2024 yılı;

*büyüme beklentisi yüzde 4'ten; yüzde 3,5'a çekilirken,

(2025 için yüzde 4 (Önceki yüzde 4,5); 2026 yılı yüzde 4,5 (Önceki yüzde 5), 2027 yılı yüzde 5)

*enflasyon beklentisi yine bu yıl için yüzde 33'ten yüzde 41,5'e çıkarıldı.

(2025 için yüzde 17,5 (Önceki yüzde 15,2), 2026 yılı yüzde 9,7 (Önceki yüzde 8,5), 2027 yılı yüzde 7)

OVP'de de kamu maliyesinin disiplin altına alınmasına yer verildiği görüyoruz. Bu adımların kararlılıkla uygulanmaya alınmasını bekliyoruz.

Bu yıl için öngörülen büyüme oranının yüzde 4'den yüzde 3,5'a indirilmesi ile ilgili olarak bu hedefin bu yıl için yakalanabileceğini düşünüyoruz.

Çünkü büyümenin kompozisyonunda en büyük pay deprem harcamalarından kaynaklanan inşaattan geliyor. Ancak bunun sürdürülebilir bir büyüme olmayacağını görüyoruz.

GSYH;

*2024 için 44.218 milyar TL / 1.130 milyar dolar

*2025 için 61.540 milyar TL / 1.465 milyar dolar

*2026 için 72.915 milyar TL / 1.642 milyar dolar

*2027 için 83.132 milyar TL / 1.774 milyar dolar öngörülüyor.

OVP'deki işsizlik rakamlarına baktığımızda ise, işsizlik oranı beklentisi;

*Bu yıl için yüzde 9,3 (Önceki yüzde 10,3),

*2025 için yüzde 9,6 (Önceki yüzde 9,9),

*2026 yılı yüzde 9,2 (Önceki yüzde 9,3),

*2027 yılı yüzde 8,8 olarak öngörülüyor.

Her zaman dile getirdiğimiz gibi bizim için önemli olan çalışan sayılarımızın artmasıdır.

Şu anda 32,7 milyon çalışmamız var ve bize benzer nüfusa sahip Almanya'da 46 milyon çalışan var ve üstelik onlar bizden 11,4 yaş daha yaşlılar. (Ocak 2024 → 32.276)

(Almanya yaş ortalaması → 45,4; TR yaş ortalaması → 34)

Bizim işsizlik konusunda sadece orta vadeli değil uzun vadeli bir planımız da olmalı.

Hedefimizin; 10-15 yıl sonra 50 milyon çalışmamızın olması gerekiyor. Bunun için de bizdeki işsiz tanımından başlayarak sosyal politikalarımızı güncellememiz önemli.

Diğer taraftan ortalama dolar/TL tahmini ise;

*2024 için 33,2 TL,

*2025 için 42 TL,

*2026 için 44,4 TL ve

*2027 için 46,9 TL olarak öngörölmüş.

Kurun ihracatı destekler ve ithalatı azaltır seviyede olmasının ihracatçılarımız için önemli olduğunu sürekli dile getiriyoruz.

Rekabetçi kurun, ölkemizde üretilebilme imkanı olan ürünlerin üretilmesini de yönlendirerek tüketim malları ithalat talebinde de yavaşlamayı sağlayacağını düşünüyoruz. Bu durum cari açığın azaltılması noktasında da destek olacaktır.

Genel olarak baktığımızda, bizim önerimiz; bundan sonraki planların, orta vadeli değil daha uzun vadeli planlar olması yönünde. Çünkü tarım alanında olduğu gibi bazı programların 3 yıllık olmasının yeterli olmadığını söyleyebiliriz.

Açıklanan OVP'nin içeriğinde öncelikli reform alanlarında ise 8 başlık belirlendi.

Bunlar:

- *Makroekonomik ve finansal istikrarın kalıcı hale getirilmesi
- *Kamu mali reformlarının hayata geçirilmesi
- *Ar-Ge ve yenilikçilik kapasitesinin geliştirilmesi
- *Yeşil ve dijital ekonomiye geçişe yönelik teknolojik dönüşümün sağlanması
- *Beşeri sermayenin güçlendirilmesi
- *İşgücü piyasasının etkinleştirilmesi
- *İş ve yatırım ortamının iyileştirilmeye devam edilmesi
- *Ekonomide kayıt dışılığın azaltılması

Yapısal adımlara yol gösteren bu başlıkları çok değerli buluyoruz. Özellikle de, 2004-2005 yıllarında başardığımız önemli reformları bu dönemde yeniden yapabilmeyi temenni ediyoruz.

Böylece, hem dövizle olan ihtiyacımızı azaltabiliriz hem de yabancı sermayenin ölkemize gelmesini ve işsizliğe kısmen de olsa çözüm olmasını sağlayabiliriz.

Tüm bu verileri içeren ekrandaki tabloyu dışarıda arkadaşlardan temin edebilirsiniz.

Sayın İSU Genel Müdürüm,

Kocaeli'nin sürdürülebilir kalkınması ve ekolojik çevrenin korunması için su kaynaklarımız hayati öneme sahip.

Özellikle iklim değışikliği nedeni ile yağışların yeterli olmadığı bu dönem, su konusundaki hassasiyeti daha da arttırdı.

Su kaynaklarımızın daha verimli kullanılabilmesi için İSU olarak; 2014 yılından bu yana evsel atıksu arıtma tesis çıkış sularından gri su elde ettiğinizi biliyoruz.

Bizler de içilebilir temiz şebeke suyu yerine bu gri suyun kullanılması gerektiğini düşünüyörüz.

Bu sular;

*sanayi de proses suyu olarak ve

*yeşil alanların sulanması için kullanılabilir.

Dolayısıyla tesislerimizin proses suyu ihtiyaçlarında geri kazanım suyu alternatif bir çözüm kaynağı.

Bununla birlikte gri su kullanımı ile maliyetlerimizin düşeceğini de biliyoruz.

Gri su, şebeke suyuna göre yüzde 78 oranında fiyat avantajı sunuyor.

Şuan 9 sanayi kuruluşumuzun (TÜPRAŞ, Goodyear, Prometeon, Air Liquid, Entek, Federal Mogul, Koruma, Shell, Habaş) ve 2 OSB'mizin (Alikahya OSB, Asım Kibar OSB) proseslerinde gri suyu kullandığını öğrendik.

Gri su dönüşümü ile ilgili iki önemli husus var.

1.si → İSU'nun kendi gri su hatlarını hazırlaması,

2. si → firmaların kendi sahası içindeki gri su hatlarını çekmesi.

Bu işlemlerin maliyetleri konusunda bilgi verirseniz seviniriz.

Gri su kullanılan bu firma sayılarının artması için sizlere destek olmaya hazırız.

Kocaeli olarak gri su kullanımında öncü olmalı, Türkiye sanayisine örnek olmalıyız.

Değerli Üyeler,

Birkaç duyuru yapmak istiyörüm.

1. Bildiğiniz üzere **Proses Emniyeti Sempozyumu ve Sergisi'**ni 2018 yılından bu yana geniş katılım ile gerçekleştiriyoruz.

Söz konusu sempozyumun 5.sini 8-9 Ekim tarihlerinde Bilişim Vadisi'nde gerçekleştireceğiz. Bu yıl da alanında uzman ulusal ve uluslararası konukları ağırlayacağız.

Söz konusu sempozyuma teknik arkadaşlarınızın katılımlarını bekliyoruz.

2. Oda olarak geleneksel olarak gerçekleştirdiğimiz diğer bir organizasyonumuz olan **KSO Sürdürülebilir Performans Ödülleri** için başvuruları almaya başladık.

18 Ekim 2024 Cuma günü mesai bitimine kadar web adresi üzerinden başvuruları almaya devam edeceğiz.

Bu çalışmaya başvuran firmalarımız hem rekabetçi sürdürülebilirlik yetkinliklerini gözden geçirme hem de marka itibarını arttırma fırsatı yakalayacaklar.

Hepinizin başvurularınızı bekliyoruz.

Sözlerime son verirken, Sayın Erdoğan ve Sayın Sağlık katılımınız için tekrar teşekkür ediyor, şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.